

Expunere de motive

Importanța energiei urbane reiese din impactul social major și din mărimea consumului asociat de energie: consumul mediu anual de energie finală al populației reprezintă 37% din consumul anual total al României, de circa 30 milioane tone echivalent petrol, din care o parte importantă provine din import la prețuri din ce în ce mai ridicate.

În România, energetica urbană este cel mai defavorizat subsector energetic; în acesta nu s-au făcut investiții majore de peste 20 de ani. Cadrul legal prezent, neatractiv și cu reglementări nestimulative, nu a încurajat în suficientă măsură, modernizarea surselor de căldură și a rețelelor de transport și distribuție. Majoritatea clădirilor au încă un grad redus de izolare termică și, ca urmare, pierderi considerabile de căldură, datorită materialelor din care sunt construite și uzurii avansate, vechimea acestora fiind între 15 și peste 55 de ani. Lipsa surselor de finanțare nu a permis nici reabilitarea termică a clădirilor, rezultatul fiind în continuare facturi pentru energie greu de plătit.

Probleme au existat și în alte țări din lume, fapt care a atras atenția și Consiliului Mondial al Energiei încă de la începutul anilor 2000 fiind urmată de adoptarea unei declarații privind „Revitalizarea încălzirii urbane și cogenerării în Europa Centrală și de Est”. Declarația cuprinde recomandări adresate guvernelor cu privire la politicile generale de încălzire urbană și cogenerare și la finanțare și reglementare, precum și municipalităților cu privire la politicile locale, încurajarea competiției și privatizare.

Dintre aceste recomandări sunt de menționat:

1. Referitor la reglementările generale privind sistemele de cogenerare și de încălzire locală, guvernele sunt solicitate să recunoască aceste sisteme ca esențiale pentru asigurarea unui trai decent al populației, să le considere componente importante ale economiei naționale, comparabile cu gazele naturale și electricitatea, de asemenea, drept mijloace de reducere a poluării și de atingere a obiectivelor privind micșorarea emisiilor de CO₂, precum și ca mijloace de diminuare a șomajului, prin crearea de noi locuri de muncă. Guvernele sunt îndemnate să încurajeze accesul spre piețele de capital, prin accelerarea procesului de restructurare, liberalizarea prețurilor, descentralizarea și privatizarea companiilor de termoficare, având în vedere faptul că se pot aplica diverse modele de management și forme de proprietate. Guvernele trebuie să întărească rolul autorităților locale în dezvoltarea sistemelor energetice locale.

2. Referitor la finanțarea sistemelor de cogenerare și de încălzire locală guvernele trebuie să încurajeze investițiile străine și să asigure un cadru legislativ și de reglementare adecvat, să elimine datoriile vechi, permițând astfel relansarea activității în bune condiții economice, să finanțeze subvențiile sociale bine direcționate și transparente, pe perioade scurte de timp, finanțate din bugetul public.

3. Referitor la reglementări, politica guvernamentală trebuie să elimine progresiv subvențiile încrucișate de orice natură, să promoveze reguli corecte pentru reflectarea costurilor și a beneficiilor cogenerării în prețul electricității și respectiv energiei termice, transparența tarifelor, servicii din ce în ce mai bune pentru consumatori (instalarea de contoare, izolarea termică, facturarea adecvată), realizarea auditului energetic al clădirilor, diferențierea prețului gazelor naturale furnizate consumatorilor industriali (la medie presiune) și a populației (la joasă presiune).

4. Municipalițiile sunt solicitate să elaboreze programe energetice pe termen lung, bazate pe nevoile comunităților, considerând sectorul de încălzire ca parte a sistemelor locale de energie, să promoveze izolarea termică a clădirilor, folosirea rațională a căldurii, cogenerarea și, acolo unde este cazul, centralele de dimensiuni mici care să funcționeze descentralizat; să încurajeze competiția eficientă între diversele tipuri de combustibili pe piața de energie locală și, în general, liberalizarea prețului energiei; să nu se implice direct în activități de exploatare, ci mai degrabă să încredințeze managementul companiilor de cogenerare și încălzire centralizată sectorului privat, în special companiilor de servicii energetice sau operatorilor cu experiență.

Unele din aceste recomandări se regăsesc în prevederile **Directivei 2004/8/CE privind promovarea cogenerării pe baza cererii de energie termică utilă** prin care statelor membre li se cere să-și identifice propriul potențial pentru cogenerarea de înaltă eficiență și să stabilească scheme de promovare. Scopul directivei este creșterea randamentului energetic și îmbunătățirea securității de aprovizionare, prin crearea unui cadru pentru promovarea și dezvoltarea cogenerării cu randament ridicat a energiei electrice și termice, pe baza cererii de energie termică utilă și a economiilor de energie primară pe piața internă de energie, ținând seama de specificul național, în special de condițiile economice și climatice.

În aplicarea directivei menționate, Guvernul României a adoptat o *Hotărâre privind stabilirea schemei de sprijin de tip bonus pentru promovarea energiei electrice produse în cogenerare de eficiență înaltă pe baza cererii de energie termică utilă*. Principiile schemei de sprijin propuse sunt:

1. Schema de sprijin se acordă numai producătorilor care solicită acordarea acestui sprijin.

2. ANRE stabilește anual bonusurile, producătorii și cantitățile de energie electrică ce beneficiază de schemă de sprijin în anul următor, aferente fiecărui producător.

3. Schema de sprijin se acordă în perioada 2009 – 2022, pe o perioadă de maxim 11 ani consecutivi, fără a depăși limita anului 2022.

4. Bonusul este acordat pentru fiecare unitate și pentru cantitatea de energie electrică livrată în rețelele electrice ale SEN, peste prețul mediu obținut din vânzarea energiei electrice pe piața concurențială de energie electrică și/sau prin contracte reglementate.

5. Valoarea bonusului este fixă, are o evoluție descendentă și este aprobat prin Ordin al președintelui ANRE în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a hotărârii de guvern.

6. Bonusurile sunt determinate pentru trei combustibili utilizați pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare. Valoarea bonusului se stabilește în funcție de combustibilul majoritar.

7. ANRE monitorizează și verifică anual dacă prin aplicarea schemei de sprijin, producătorii de energie electrică și termică înregistrează o supracompensare a activității.

8. Supracompensarea este quantumul valoric al ajutorului acordat prin schema de sprijin ce depășește suma necesară acoperirii totale a costurilor justificate aferente desfășurării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare.

9. Costurile justificate sunt costurile corespunzătoare activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare, inclusiv a unei rate a rentabilității în valori reale, înainte de impozitare, de cel mult 9%.

Schema de sprijin adoptată ar fi trebuit să fie salutară pentru toți producătorii de energie electrică și termică în cogenerare. Aplicarea sa *ad litteram* se dovedește însă a fi mai mult decât dificilă, neținând seama de condițiile economice și climatice, precum și de procesele tehnologice și dotarea tehnică a centralelor.

De asemenea, situația actuală a încălzirii locuințelor prin sistem centralizat se prezintă astfel:

-dacă în 1990 funcționau 250 de sisteme de alimentare centralizată cu energie termică, în România au mai rămas racordate actualmente la sistemele centralizate de încălzire, existente în 114 localități, 1.661.403 apartamente ce consumă anual aprox.12.000.000 Gcal.

-pierderile de energie în aceste sisteme centralizate sunt foarte mari, între 35 și 77% în funcție de tehnologiile folosite și gradul de uzură (15-40% la producere, 15-35% la transport și distribuție, 10-40% la consumatorii finali).

-se apreciază că numai reabilitarea termică a blocurilor de locuințe poate duce la economisirea a 1,4 milioane tep/an și, în consecință, la reducerea emisiilor de bioxid de carbon cu circa 4,1 milioane tone pe an.

-combustibilul necesar pentru încălzire și pentru prepararea apei calde de consum pentru toate locuințele din România este de 7-8 mil.tcc/an.

-rezistența termică a ferestrelor și ușilor este de 3, respectiv 5 ori mai mică decât în Occident; consumul de căldură în România este de 4 ori mai mare pentru un apartament de 2 camere față de un apartament de 4 camere în Germania; consumul energetic pentru un apartament de 3 camere este de 1750 kg cc/an în România față de 612 în Norvegia.

-această situație conduce la multă risipă, consumuri neeconomice, importuri exagerate de combustibili care duc la tarifele actuale foarte mari.

Pe de altă parte:

- sistemul centralizat de încălzire este o infrastructură indispensabilă pentru municipalități deoarece este singura care permite distribuția căldurii obținută din surse ce utilizează o gamă largă de combustibili cu respectarea condițiilor tot mai stricte de mediu.

-desființarea sistemului centralizat de încălzire și trecerea la încălzirea individuală cu gaze face ca populația să fie dependentă de un singur combustibil din ce în ce mai scump și mai deficitar, iar condițiile de mediu nu vor putea fi respectate.

-costurile cu reabilitarea sistemului centralizat sunt mai mici decât subvențiile care vor fi cerute an de an de o populație care nu va putea să-și plătească facturile la gaze.

-prețul energiei electrice va crește substanțial.

-România nu își va mai putea îndeplini obiectivele de protecție a mediului la care s-a obligat. (Sistemul de încălzire individuală poluează mult mai mult și mult mai „eficient” – de la nivelul solului și până la ultimul etaj de bloc).

-nu se va valorifica eficient potențialul de energii reînnoibile pe care România îl are (biomasă, biogaz, uleiuri naturale, gaze de mină).

-o potențială dezvoltare a industriilor ce asigură echipamente și materiale pentru aceste sisteme va dispărea accentuând starea de subdezvoltare tehnologică în care este actualmente România.

-potențial crescut de amplificare a dezastrului la cutremure sau explozii prin implementarea pe scară largă a sistemelor individuale.

-creșterea dependenței țării de importul de combustibili.

-transferul de resurse financiare la furnizorii externi de combustibili.

Ținând seama de situația actuală a centralelor termoelectrice din România și de obligația legală de a asigura continuitatea și calitatea serviciului

public de alimentare cu energie termică a utilizatorilor racordați la sisteme centralizate precum și de faptul că profilul curbei anuale de consum de energie termică prezintă diferențe mari de consum între sezonul de vară și iarnă, determinând un grad redus de utilizare al unităților de cogenerare integrate în SACET, sunt necesare măsuri de sprijin pentru energia electrică produsă în cogenerare eficientă și de înaltă eficiență

Subliniem faptul că prezenta lege este compatibilă cu prevederile Directivei 2004/8/CE și instituie mecanisme de sprijin de tip bonus și certificat roșu, cu respectarea prevederilor comunitare și a celor naționale în domeniul ajutorului de stat.

Conform prevederilor art.76 alin.(3) din Constituția României, republicată, propunem, pentru dezbaterea și adoptarea proiectului de lege, în procedură de urgență, stabilit potrivit Regulamentului fiecărei Camere.

Inițiator,

Dep. Iulian Iancu - Grupul Parlamentar al Partidului Social Democrat

